

Posudek na diplomovou práci z ruského jazyka na téma :
Segmentace projevu při konsekutivním tlumočení
Dany Tesaříkové, posluchačky Ústavu translatologie FF UK

Předložená práce Dany Tesaříkové je určitým pokusem o analýzu a zhodnocení segmentace projevu v procesu konsekutivního tlumočení. Autorka se snaží popsat a zdůvodnit danou problematiku v rovině lingvistické a teoretické závěry aplikovat na vlastní tlumočnický výzkum.

Práce má kromě úvodu 5 kapitol, závěr, shrnutí a resumé. V příloze jsou uvedeny přetlumočené projevy.

V úvodní části vymezila autorka cíl své práce a ukázala na problematiku, která tvoří jádro vlastního výzkumu.

Ve 2. a 3. kapitole se zabývá charakteristikou pojmů aktuální členění větné a funkční výpovědní perspektiva na základě porovnání názorů našich předních lingvistů s názory ruských lingvistů. Opírá se o pojetí Mathesia, a pro tlumočnickou analýzu dále vychází z Firbasových pojmů kontextové zapojenosti a výpovědní dynamičnosti. Tak se jí podařilo uvést do souvislosti výchozí pojmy s hloubkovým slovosledem zejména v aktuálním okamžiku převodu, který lze považovat za důležitý doplňující článek pro zachování maximálního stupně adekvátnosti v procesu konsekutivního tlumočení.

Kontrastivní analýza dané problematiky ve 3. kapitole se stala podkladem pro vlastní tlumočnický výzkum v rovině tematicko-rematické.

Do formálního popisu ve 4. kapitole začleňuje 3 pojmy – kontextový, rytmický a větný důraz, které jsou východiskem pro komplexní hloubkové hodnocení segmentace projevu při tlumočení. Vedle změny slovosledu v rovině formální je tak zkoumána i propojenost s významovou stavbou výpovědi a jejími změnami.

Vlastní jádro práce vidím v 6. kapitole, v níž se autorka snaží charakterizovat specifické rysy řečové činnosti při tlumočení z hlediska členění výpovědi a aplikovat některé závěry obecně lingvistického charakteru na tento druh mezijazykové zprostředkované komunikace. Pokouší se tak propojit popis výpovědní perspektivy s ostatními aspekty a ukázat na jejich význam.

Za důležitou považuji charakteristiku slovosledných pragmatických faktorů ve vazbě na jazykové aktualizací prostředky, které tvoří expresivní složku výpovědi a mohou ovlivňovat i hloubkový slovosled. Nemalý význam pro dané hodnocení má též umístění intonačního centra ve větě. V souvislosti s tím se nabízí otázka, do jaké míry ovlivňuje adekvátnost promluvy v cílovém jazyce. Jak se liší od slovosledu? Je nutné výrazně odlišit oba pojmy, blíže je specifikovat a doložit na příkladech.

Problémy spojené se segmentací projevu v rovině tlumočnické jsou uvedeny, ale nejsou systematicky propojeny s lingvistickým závěry v 1. části práce a odpovídající formou aplikovány. Tím působí náročný výzkum, který autorka provedla, poněkud roztráštěně a nepřehledně. Např. otázka tlumočnických postupů se bezprostředně nevztahuje k dané problematice, a proto je nutné provázat jednotlivé postupy s výpovědní perspektivou a ukázat, jaký vliv může mít jejich použití na hloubkovou segmentaci promluvy. Obdobná situace vzniká při popisu kontextových a rytmických faktorů.

Přestože autorka porovnávala tlumočnickou činnost začínajících a profesionálních tlumočnicků, při hodnocení rozdílů mezi jejich výkony z hlediska segmentace nejsou jednotlivé výsledky důsledně zdůvodněny, a tak i náročná práce autorky nebyla patřičně

zúročena. Nejzdařilejší je vlastní experiment v 6. kapitole, kde se snaží specifikovat problematiku a doložit ji na příkladech z vlastního výzkumu.

Vhledem k tomu, že si diplomantka zvolila velmi náročné a obsáhlé téma, které není v teorii tlumočení dosud zpracováno, je třeba ocenit, že se dotkla řady otázek, které vyvstávají před tlumočníky v souvislosti s danou problematikou, a snažila se je zpracovat. Proto je tato studie velmi důležitá a užitečná i pro další výzkum.

Po stránce formální se však autorka dopouští značných pravopisných chyb zejména při přepisu přetlumočených projevů do ruštiny, a proto je nutné provést dodatečně korekturu textu.

Studie celkově splňuje požadavky kladené na diplomovou práci a lze ji doporučit k obhajobě.

Návrh hodnocení: dobře

V Praze dne 20.1. 2010


doc Marie Csiriková